

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

ŠVIETIMO,
MOKSLO
IR SPORTO
MINISTERIJA

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Projektas „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

Tautinių mažumų (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) gimtosios kalbos ir literatūros BP projekto pristatymas

NŠA Ugdymo turinio departamento
Ugdymo turinio rengimo skyriaus metodininkė
Danuta Szejnicka

Vilnius

2021-05-03

2021 m. gegužės 3 d. 15.00–17.10 val.

Dalyviai: tautinės mažumos (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) gimtosios kalbos ir literatūros mokytojai.

Susitikimą moderuoja: *Danuta Szejnicka*, Nacionalinės švietimo agentūros Ugdymo turinio departamento Ugdymo turinio rengimo skyriaus metodininkė

Laikas	Tema
15.00–15.30	Nacionalinių ir tarptautinių tyrimų rezultatų įtaka atnaujinant pradinio ir pagrindinio ugdymo TMGK programą. <i>dr. Alla Diomidova, dr. Kinga Geben</i> , projekto „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“ metodininkės
15.30–15.50	Specialiųjų ugdymo(si) poreikių turinčių mokinių užduočių pritaikymo principai ir ugdymo galimybės. <i>Ana Pavilovič-Jančis</i> , Švietimo pagalbos departamento Įtraukties plėtros skyriaus specialioji pedagogė
15.50–16.30	Kas kinta atnaujintoje TMGK programoje? <i>Danuta Szejnicka</i> , Nacionalinės švietimo agentūros Ugdymo turinio departamento Ugdymo turinio rengimo skyriaus metodininkė
16.30–17.00	Klausimai-atsakymai
17.00-17.10	Susitikimo apibendrinimas. Planuojami darbai. <i>Andrius Šarmavičius</i> , ŠMSM Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus Bendrojo ugdymo departamento vyriausiasis specialistas

Projektas „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

Rengėjai:

TMGK grupės koordinatorė: D. Szejnicka

Mokslininkai: doc. dr. I. Masoit, doc. dr. H. Sokolovska

Baltarusių kalba: N. Petkevich

Lenkų kalba: V. Černigovska, A. Jasinska, J. Szczyglovska

Rusų kalba: J. Rukovich, J. Šikšnian, I. Tarasova

Vokiečių kalba: M. Einars, S. Gedgaudas, D. Miciuvienė

Pastabas ir pasiūlymus teikė:

A. Balčiūnienė, doc. dr. A. Belovodskaja, T. Chruščiova, doc. dr. A. Diomidova, doc. dr. B. Dvilevič, doc. dr. K. Geben, doc. dr. I. Fedorovič, L. Jaglinska, E. Klimaševskaja, L. Kutyš, prof. dr. G. Michailova, doc. dr. R. Narunec, A. Rosovska, S. Pankova, A. Shuverova, R. Slavinskienė, J. Snarska, B. Zinkevič

Pastabas ir pasiūlymus teikė:

Lietuvos moksleivių sąjunga

Vilniaus miesto rusų gimtosios kalbos mokytojų metodinis būrelis

Vilniaus miesto lenkų gimtosios kalbos mokytojų metodinis būrelis

Vilniaus rajono lenkų gimtosios kalbos mokytojų metodinis būrelis

Šalčininkų rajono lenkų gimtosios kalbos mokytojų metodinis būrelis

Vilniaus Aleksandro Puškino gimnazijos Gimtosios kalbos mokytojų
metodinės grupės

Tautinių mažumų švietimo komisija prie LR ŠMSM

Tikslai

- ugdyti mokinių komunikacinius gebėjimus gimtąja (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) kalba, remiantis kalbos žiniomis ir sociokultūrinio konteksto suvokimu; padėti mokiniams suvokti gimtąją kalbą kaip svarbią savo tapatybės dalį daugiakultūreje aplinkoje;
- sudaryti prielaidas mokiniams atrasti literatūrą kaip asmeniniam tobulėjimui svarbią kultūros sritį; ugdyti mokinių gebėjimus suvokti literatūros ir kultūros tekstus ir reiškinius; padėti įsisąmoninti save kaip gimtosios kalbos, literatūros ir kultūros paveldėtoją ir puoselėtoją, suvokiantį istorinius ir kultūrinius ryšius su Lietuva.

Uždaviniai

Pradinio ugdymo

Mokiniai ugdytūsi vertybines nuostatas:

- suvoktų gimtąją kalbą, savosios tautos ir Lietuvos kultūrą kaip reikšmingą savo asmeninės kultūros pagrindą; siektų nuolat tobulinti savo kalbinius gebėjimus;
- domėtūsi regiono, Lietuvos ir savosios tautos kultūra, istorija ir šiuolaikiniu gyvenimu; aktyviai dalyvautų kultūriniame ir visuomeniniame gyvenime, būtų atviri kultūrų įvairovei;
- vertintų kalbos vartojimą kaip asmeniškai svarbią, prasmingą veiklą, teikiančią galimybių bendrauti, mokytis ir išreikšti savo poreikius.

Pagrindinio ugdymo

- suvoktų gimtąją kalbą, savosios tautos ir Lietuvos kultūrą kaip reikšmingą savo asmeninio tobulėjimo ir tapatybės pagrindą; siektų nuolat tobulinti savo kalbinius gebėjimus;
- domėtūsi regiono, Lietuvos, Europos ir savosios tautos kultūra, istorija ir šiuolaikiniu gyvenimu; aktyviai dalyvautų kultūriniame ir visuomeniniame gyvenime; gerbtų kultūrų įvairovę, išvelgtų tarpkultūrinius ryšius;
- vertintų kalbinę veiklą kaip komunikavimo, kognityvinių procesų, saviraiškos ir meninės kūrybos įrankį.

Uždaviniai

Pradinio ugdymo

Pagrindinio ugdymo

Mokiniai remdamiesi žiniomis ugdytūsi kalbinius ir komunikacinius gebėjimus:

- įgytų ir lavintų kalbos vartojimo gebėjimus (kalbėjimo, klausymo, kalbinės sąveikos, skaitymo ir rašymo srityse) suvokdami ir kurdami nesudėtingus tekstus;
  - gebėtų taisyklingai kalbėti ir rašyti, aiškiai reikšti mintis ir jausmus; plėtotų aktyvų gimtosios kalbos žodyną ir vartotų nesudėtingas gramatines konstrukcijas;
  - įgytų gimtosios kalbos pažinimo pradmenis ir žinių sisteminimo pagrindus.
- lavintų kalbos vartojimo gebėjimus (kalbėjimo, klausymo, kalbinės sąveikos, skaitymo ir rašymo srityse), suvokdami, interpretuodami, vertindami ir kurdami įvairaus pobūdžio tekstus, atsižvelgdami į komunikavimo situaciją ir teksto žanrą;
  - gebėtų reikšti mintis, jausmus žodžiu ir raštu taisyklinga, aiškia ir turininga kalba; plėtotų aktyvų gimtosios kalbos žodyną ir vartotų įvairias gramatines konstrukcijas;
  - išmoktų pagrindines lingvistines sąvokas, padedančias mokytis kalbų, suprasti ir aptarti kalbinius reiškinius mokinio daugiakultūroje aplinkoje, lavintų mąstymo įgūdžius; suprastų kalbą kaip sistemą.

Uždaviniai

Pradinio ugdymo

Pagrindinio ugdymo

Mokiniai ugdytūsi literatūrinio ir kultūrinio gyvenimo reiškinių suvokimą:

- sąmoningai skaitytų grožinius tekstus, suvoktų kitus nesudėtingus meno kūrinis ir reiškinius; kaaptų skaitytojo ir kultūros vartotojo patirtį;
  - pažintų tautinės mažumos (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) žymiausias asmenybes, literatūros, kultūros ir istorijos elementus.
- gebėtų suvokti, analizuoti, interpretuoti ir vertinti grožinės literatūros tekstus bei kitus nesudėtingus meno kūrinis, lavintūsi estetinę pajautą; išvelgtų literatūros jungtis su kitais menais; literatūros ir kitų meno kūrinų pagrindu formuotūsi savo vertybių sistemą; kaaptų skaitytojo ir kultūros vartotojo patirtį;
  - pažintų baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių literatūrai ir kultūrai svarbius kūrinis istorijos ir literatūrinių bei kultūrinių epochų kontekste, iškilis literatūros ir kultūros atstovus, kultūrai reikšmingus istorinius įvykius.

PASIEKIMŲ SRITYS

Pasiekimų sričių skirstymas yra sąlyginis,
nes ugdymo procese visos šios dalys
glaudžiai susijusios.

A 1 Klauso ir supranta įvairių tekstų turinį ir intenciją, analizuoja ir interpretuoja turinio elementus, nagrinėja tekstą kalbinės raiškos aspektu, geba analizuoti ir vertinti kalbinį elgesį.

A 2 Dalyvauja įvairiose komunikavimo situacijose, tikslingai ir tinkamai komunikuoja, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą.

A 3 Pristato sakininius tekstus, atsižvelgdamas į žanro reikalavimus, komunikavimo situaciją.

A 4 Taiko klausymosi ir kalbėjimo strategijas.

B 1 Skaito ir suvokia įvairių tipų tekstus (verbalinius ir neverbalinius), taiko įvairias skaitymo strategijas, atsižvelgdamas į skaitymo tikslą.

B 2 Įžvelgia ir aptaria skaitomų tekstų turinio ir kalbinės raiškos elementus, teksto kontekstus, intenciją.

B 3 Ieškodamas informacijos, tikslingai ir atsakingai naudojasi įvairiais šaltiniais ir technologijomis, vertina šaltinių patikimumą, rūšiuoja, atsirenka ir vertina informaciją.

A. Kalbėjimas, klausymas ir sąveika

B. Skaitymas ir teksto suvokimas

C 1 Kuria įvairių tipų tekstus laikydamasis kalbos normų ir žanro reikalavimų, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.

C. Rašymas ir teksto kūrimas

C 2 Tinkamai ir estetiškai pateikia savo sukurtą tekstą, panaudoja technologijas ir vaizdinę medžiagą teksto elementams iliustruoti.

E. Literatūrinis ir kultūrinis ugdymas

E 1 Aptaria svarbiausius baltarusių / lenkų / rusų / vokiečių ir kitų tautų literatūros kūrinius, žymiausių rašytojų kūrybą istorijos kontekste, supranta ir paaiškina jų kūrybos vertę.

E 2 Įvairiais aspektais analizuoja, interpretuoja ir vertina literatūros ir kitus meno kūrinius, remiantis literatūros, kultūros ir istorijos, kalbos žiniomis; supranta ir paaiškina meninės raiškos ypatumus ir kuriamą prasmę.

E 3 Domisi savo regiono, Lietuvos ir savosios tautos kultūra, tradicijomis, istorija ir šiuolaikiniu gyvenimu; ieško baltarusių / lenkų / rusų / vokiečių ir lietuvių literatūros ir kultūros sąsajų, tarpkultūrinių ryšių, gerbia kultūrų įvairovę, aktyviai dalyvauja kultūriniame ir visuomeniniame gyvenime.

D 1 Vartoja pagrindines kalbotyros sąvokas ir terminus ir taiko juos (aptardamas gimtosios (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) kalbos, kalbinės komunikacijos reiškinius ir mokantis kitų kalbų).

D 2 Taiko gimtosios (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) kalbos žinias, taisyklingai ir tikslingai vartodamas kalbą.

D 3 Sąmoningai stebi kalbinius reiškinius, vykstančius daugiakalbėje aplinkoje, ir reflektuoja; gretina žinomų kalbų ar jų atmainų (pvz., gimtosios ir kitos kalbos, bendrinės kalbos ir tarmės) kalbinius elementus.

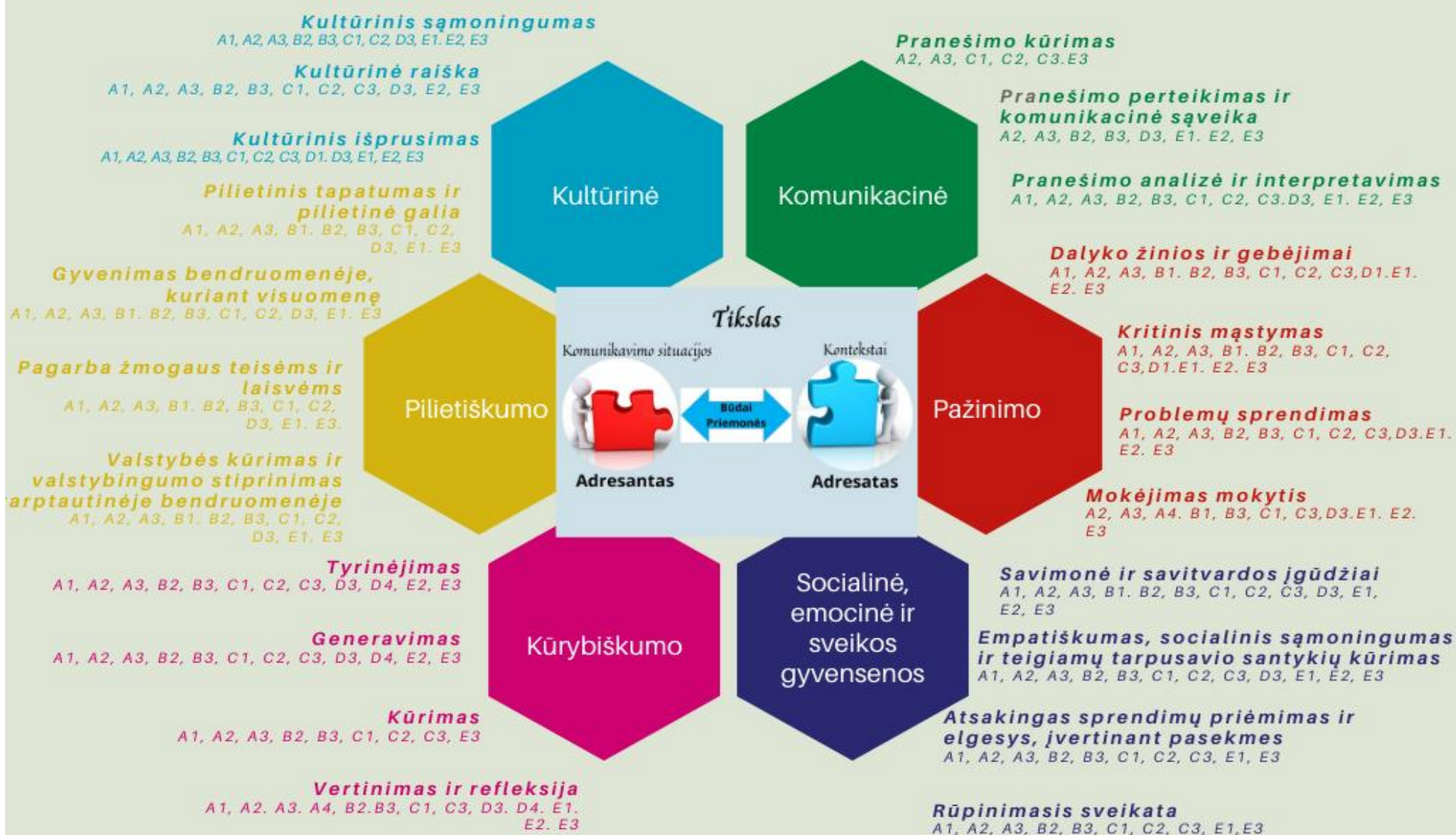
D 4 Taiko kalbos žinių kaupimo ir sisteminimo; taisyklingos kalbos vartojimo strategijas.

D. Kalbos pažinimas

C 3 Taiko rašymo strategijas (teksto planavimo, redagavimo, funkcionalumo, temos vientisumo, teksto rišumo (koherencijos) išlaikymo strategijas ir kt.).

Kompetencijų ugdymas dalyku

- Kalbinių veiklų temos
- Įvairių tekstų klausymas ir supratimas.
- Dalyvavimas įvairiose komunikavimo situacijose.
- Sakytinio teksto pristatymas.
- Skaitymo technika ir teksto suvokimo strategijos.
- Teksto analizė, interpretacija ir vertinimas.
- Tekstų atranka.

- Teksto kūrimas ir redagavimas. Tekstų tipai ir žanrai.
- Rašymo technika ir rašyba, teksto pateikimas.
- Kalbos pažinimas
- Nagrinėjamos temos ir kultūros tekstų atranka
- Grožinio teksto analizė, interpretacija, vertinimas ir kontekstai
- Dalyvavimas kultūriniame gyvenime

Pasiekimų raida. B Skaitymas ir teksto suvokimas

1-2 klasės pasiekimai	3-4 klasės pasiekimai	5-6 klasės pasiekimai	7-8 klasės pasiekimai	9-10 klasės pasiekimai
B 2 Ižvelgia ir aptaria skaitomų tekstų turinio ir kalbinės raiškos elementus, teksto kontekstus, intenciją.				
B 2.1 Randa tekste aiškiai pateiktą informaciją. Išskiria esminius žodžius, kuriais perteikiama informacija. Sieja skirtingos raiškos informacijos fragmentus.	B 2.1 Randa tekste tiesiogiai pateiktą informaciją, grupuoja ją. Išskiria ir aptaria esminius žodžius ir sakinius, kuriais perteikiama informacija. Sieja ir palygina skirtingos raiškos informacijos fragmentus.	B 2.1 Randa, grupuoja ir lygina tekste tiesiogiai pateiktą informaciją, aiškiai išreikštus požiūrius. Aptaria teksto kalbinės raiškos elementus. Sieja, palygina ir apibendrina skirtingos raiškos informacijos fragmentus.	B 2.1 Randa, grupuoja, lygina ir apibendrina tekste tiesiogiai pateiktą informaciją ir išreikštus požiūrius. Aptaria teksto kalbinės raiškos ir stiliaus elementus ir jų galimas alternatyvas. Sieja, palygina ir apibendrina skirtingos raiškos informacijos fragmentus.	B 2.1 Randa tekste tiesiogiai pateiktą informaciją ir išreikštus požiūrius. Aptaria teksto stilių ir kitus kalbinės raiškos elementus, jų funkcijas ir galimas alternatyvas. Sieja, palygina, apibendrina ir kritiškai vertina skirtingos raiškos informacijos fragmentus.

Mokymosi turinys. Kalbinių veiklų temos (11 temų)

	1-4 klasė	5-6 klasė	7-8 klasė	9-10 klasė
1	Apie save (vardas, pavardė, amžius, giminystės ryšiai, išvaizda, apranga).	Apie save (gimtinė, šeima (šeimoms tradicijos), draugai ir kt.).	Apie save (šeimoms istorija, pomėgiai, mėgstami ir nemėgstami dalykai, išorinė ir vidinė charakteristika ir kt.).	Apie save (charakteris, būdas, nuotaikos, interesai, vertybės, veikla, įvaizdis ir kt.).
2	Mokinio aplinka (gyvenamoji vieta, namas, butas; šeima, draugai, mokykla, klasė).	Mokinio aplinka (draugystė; mokyklos gyvenimas, mokymasis, popamokinė veikla).	Jaunimo gyvenimas (mokymasis, bendravimas, santykiai su bendraamžiais ir tėvais, jaunimo problemos ir kt.).	Jaunimo gyvenimas (mokymosi etapai, ateities planai, žmonių santykiai). Mokymasis visą gyvenimą, skirtingos švietimo sistemos.
3	Kasdienė veikla, dienos tvarkė.	Kasdienė veikla, namų ruošė.	Kasdienė veikla, darbas, visuomeniniai renginiai.	Dienos įvykiai (asmeniniai ir visuomeniniai įvykiai, verslo ir ekonomikos aktualijos žiniasklaidoje).
4	Laisvalaikis, šventės, žaidimai, sportas.	Laisvalaikis, šventės, pramogos, pomėgiai (kinas, teatras, muzika).	Laisvalaikis, sporto renginiai, kultūrinis gyvenimas (kinas, teatras, koncertai, šventės, tradicijos ir kt.).	Laisvalaikis. Kultūra ir menas (muzika, vaizduojamasis menas, literatūra, žymiausi kultūros atstovai).
5	Maitinimasis, maisto produktai.	Maitinimasis, maisto gaminimas	Sveika mityba.	Stalo etiketas
6	Sveikata ir kūno dalys.	Sveikata, higiena, apsilankymas pas gydytoją.	Sveika gyvensena. Ligos, nelaimingi atsitikimai ir apsilankymas pas gydytoją.	Medicininis aptarnavimas, medicinos įstaigos.

Mokymosi turinys (metams)

Kalbējimas, klausymas ir saņveika

Ļvairiū tekstū klausymas ir supratimas.

Dalyvavimas Ļvairiose komunikavimo situacijose.

Sakytinio teksto pristatymas.

Skaitymas ir teksto suvokimas

Skaitymo tehnika ir teksto suvokimo strategijas.

Teksto analizē, interpretacija ir vertinimas.

Tekstū atranka.

Rašymas ir teksto kūrimas

Teksto kūrimas ir redagavimas.

Tekstū tipi ir žanrai.

Rašymo tehnika ir rašyba, teksto pateikimas.

Spiralinis mokymo(si) būdas –
paveda brēsti supratimui, Ļgūdžiu
tobulinimui!

Mokymosi turinys 8 klasė

6.8.3. Rašymas ir teksto kūrimas

6.8.3.1. Teksto kūrimas ir redagavimas.

Samprotaujamojo rašinio tema, kuriamo teksto temos vientisumas. Pagrindinė mintis: tezė / hipotezė. Mokomasi suskirstyti pagrindinę mintį į teiginius. Mokomasi teksto planavimo ir argumentavimo struktūros. Mokomasi parinkti ir pateikti argumentus, reikšti mintis ir nuomones rišliu tekstu, siekiant teksto (sakinių / teksto fragmentų / pastraipų) rišlumo tinkamai vartoti leksines ir gramatines konstrukcijas (pvz., sinonimus, antonimus, įvardžius,rieveiksmius, jungtukus, žodžių tvarką sakinyje), redaguoti tekstą pagal kriterijus.

6.8.3.2. Tekstų tipai ir žanrai. Mokomasi kurti įvairaus pobūdžio tekstus, paisant žanro reikalavimų: skulptūros, fotografijos aprašymas. Lyginamoji charakteristika. Anotacija. Recenzija. Trumpas samprotavimo rašinys. Trumpa vieša kalba. Prašymas. Gyvenimo aprašymas (CV). Asmeninis laiškas. Elektroninis laiškas. Kūrybiniai bandymai.

6.8.3.3. Rašymo technika ir rašyba, teksto pateikimas. Rašoma sklandžiai, aiškiai ir taisyklingai taikant rašybos ir kalbos kultūros taisykles, estetiškai ir logiškai išdėstant tekstą puslapyje. Sklandžiai rašoma kompiuterio klaviatūra. Mokomasi redaguoti kompiuterinį tekstą. Rašoma greitai, taikant santrumpas ir sutrumpinimus, simbolius ir kitas strategijas. Naudojama įvairi iliustracinė medžiaga. Mokomasi tinkamai išdėstyti tekstą ir iliustracijas puslapyje. Mokomasi taikyti rašybos taisykles. Mokomasi naujų žodžių, pavadinimų ir jų gramatinių formų rašybos, elektroninio ištekliaus, skulptūros, fotografijos bibliografinio aprašymo, sutrumpinimų.

Siūlymai į kuriuos neatsižvelgta. Kodėl?

(MT kl. 2) Laiško struktūra (kreipinys, vietovė, data, atsisveikinimas, parašas) ir rašymas pagal pavyzdį. (Kas šiais laikais rašo popierinius laiškus? Gal geriau iš karto su mokiniais pradėti kalbėti apie elektroninį laišką, nes jau pirmos klasės mokiniai turbūt siūnčia laiškus mokytojui, taigi būtent elektroninio laiško forma labai svarbi).

(MT kl. 8) Prašymas. Gyvenimo aprašymas (CV). (Gyvenimo aprašymas ir Motyvacijos laiškas šiuolaikiniame gyvenime yra labai svarbūs žanrai, kuriuos reikia mokėti rašyti, tačiau 8 klasėje jie dar nėra tokie aktualūs kaip 10 klasėje, netgi baigiant gimnaziją, o išmokus juos rašyti 8 klasėje, vis tiek viskas pasimiršta iki to laiko, kai jų prireikia realiai gyvenime).

Mokymosi turinys

Kalbos mokymas(-is) daugiakalbėje aplinkoje

Alternatyvus kalbų keitimas - keičiamas skirtingų kalbų vartojimas, atsižvelgiant į kontekstą ir pašnekovą.

Kalbos kaita - svetimų žodžių / sakinių įterpimas įvairiais tikslais: išraiškingas, identifikavimas, dokumentavimas.

Kalbų maišymas - spontaniškas leksinės medžiagos iš skirtingų kalbų naudojimas, kuris tampa tipišku bendravimo stiliumi (žargonu).

Kalbų susilieėjimas - skolinimosi iš kitų kalbų skverbimasis ir įtvirtinimas ne tik leksikoje, bet ir gramatikoje, regioninės atmainos atsiradimas.

Kalbos pažinimas

Fonetika

Leksika ir žodžių daryba

Kalbos dalys ir žodžių kaityba.

Sintaksė ir skyryba

Kalba kaip socialinis reiškiny

Pastaba dėl BP tobulinimo: *Sąmoningai stebi kalbinius reiškinius, vykstančius daugiakalbėje aplinkoje*, (labai prasmingas sakiny, tačiau sąmoningai stebėti daugiakalbė su aplinkos reiškinius geba tik vyresniųjų klasių mokiniai).

Antropocentrinė kultūrinio ir literatūrinio lavinimo koncepcija

- Subjektiškumas – siekti pažinti save ir pasaulį; žmogus kaip tyrinėjantis subjektas ir žmogus kaip pažinimo dalykas; siekiant pažinti save ir pasaulį; pasirinkimo sritis.
- Ugdymo proceso subjektų laisvė – mokinio ir mokytojo. Kokia?
- Atsižvelgti į savo poreikius, lūkesčius, pomėgius... Apie individų asmeninės raidos vaidmenį.
- Panirimas į kultūros pasaulį (šiuolaikinė – senoji, modernioji – tradicinė... „tiesiog kultūra“). Tekstų dialogas! Protingos integracijos link!
- Atkreipti dėmesį į **humanistiką**, ne filologiją! Siekti sąmoningai naudotis kultūros pasaulio turtais.

Projektas „Bendrojo ugdymo mokytojų bendrųjų ir dalykinių kompetencijų tobulinimas“, 2018

Mokymosi turinys. Literatūrinis ir kultūrinis ugdymas

- Nagrinėjamos temos ir kultūros tekstų atranka
- Rekomenduojamų autorių ir kūrinių sąrašas
- Grožinio teksto analizė, interpretacija, vertinimas ir kontekstai
- Dalyvavimas kultūriniam gyvenime

Mokymosi turinys. Literatūrinis ir kultūrinis ugdymas. 8 klasė

Nagrinėjamos temos. Mokomasi nagrinėti įvairiais aspektais pateiktas privalomas temas pasirenkant grožinės literatūros kūrinius ir įvairius kultūros tekstus.

- Jaunystė ir branda. Tikrovė ir svajonės
- Konfliktai ir jų sprendimo būdai
- Gyvenimo modeliai. Egzistencijos džiaugsmas
- Tradicinės vertybės šiuolaikinio žmogaus akimis
- Tapatybės paieškos
- Literatūra ir menas

Kultūros tekstų atranka. Atsižvelgiant į mokinių amžių ir jų interesus, pateiktą nagrinėjamų kūrinių tematiką, skaitymui ir nagrinėjimui pasirenkami kūriniai arba jų ištraukos:

- įvairių rūšių ir žanrų;
- klasikinių ir šiuolaikinių autorių;
- žymiausių gimtosios ir visuotinės literatūros atstovų;
- autorių, kurių kūryba ar biografija susijusi su Lietuva;
- įvairių literatūros tipų – istorinės, nuotykių ar detektyvinės, komiškosios, fantastinės,
- populiariosios literatūros;
- priskiriami kitiems kultūros tekstams (pvz., spektakliai, filmai, publicistika, muzikos kūriniai, televizijos laidos, dailė ir grafika, komiksai, reklama ir pan.).

Rinkdamasis tekstus, mokytojas atsižvelgia į tai, kad mokiniai turėtų perskaityti ir aptarti **bent 6 stambesnės formos kūrinius** (romanus, apysakas, dramas) ir keletą smulkesnių žanrų kūrinių (pvz., apsakymų, eilėraščių ir pan.).

MR literatūrinio ir kultūrinio ugdymo pavyzdys. 2 ir 5 kl. *nuo teksto prie temų; nuo temų prie tekstų*

«Эгле – королева ужей»
Литовская народная сказка

Mano mintys, jausmai, nuotaikos

Анализ произведения, характеристика героев и их поступков.

Žmogus ir gamta

Проектная работа «Известные деревья Литвы».

Praeities paslaptys

Традиции и обычаи Литвы.
Словарная работа.

Gimiau Lietuvoje

Невербальный текст. Образ Егле.
М.Чюрлёнис Аллегро (Соната моря)

Menas mano aplinkoje

„Tautinio kostiumo spalvos“ – Lietuvos nacionalinis muziejus
<https://kulturospasas.emokykla.lt/renginiai/renginys/983>

MR literatūrinio ir kultūrinio ugdymo pavyzdys. Klasikinės literatūros aktualizavimas Tema: *Konfliktai ir jų sprendimo būdai*

Lektura uczy, bawi, wychowuje...

DOM. RELACJE RODZINNE

SIŁA MIŁOŚCI

Miłość jest ponad wszystko,
miłością można zwalczać wszystko,
nawet śmiertelnych wrogów.

JESTEM MEDIATOREM

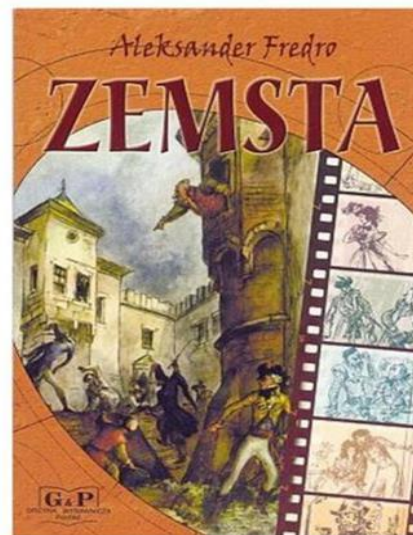
Do czego doprowadza brak umiejętności
słuchania, brak tolerancji dla zdania innych?
*Pokojowe rozwiązywanie konfliktów,
egzystencja z przedstawicielami odmiennych
kultur oraz unikanie mowy nienawiści.*

Film „Sami swoi”,
reż. Sylwester
Chęciński, 1967r.

PRZYCZYNY KONFLIKTÓW

między bohaterami
„Zemsty”

MURY RUNĄ

Piosenka Jacka Kaczmarskiego
“Mury”.

METAFORYCZNE ZNACZENIE MURU

*Mur powstał, by dzielić...
Stać za kimś murem...*

PRZYCZYNY POWSTANIA MURÓW,

czas powstania, konsekwencje,
współczesna rola. (*Wielki Mur Chiński,
obalenie Muru Berlińskiego*)

STEREOTYPY, UPRZEDZENIA, JAKIE JEST ICH ŹRÓDŁO?

Dlaczego „*ludzie budują za dużo
murów, a za mało mostów*”? Czy
współcześnie ludzie także stawiają
bariery nie do pokonania dla innych,
słabszych? (*Problem uchodźców*)

Mokymosi turinys. Literatūrinis ir kultūrinis ugdymas. 8 klasė

➤ **Dalyvavimas kultūriniam gyvenime**

- Pateikiamos įvairios kultūrinio ugdymo formos, kurių tikslas – padėti įtvirtinti per kalbos ir literatūros pamokas įgytas žinias ir gebėjimus, tobulinti kritinio mąstymo gebėjimus, ugdyti kūrybiškumą, socialinius emocinius įgūdžius, pilietines nuostatas atliekant mokomąsias užduotis:
- pamokos įvairiose kultūrinėse erdvėse (pvz., edukacinės ekskursijos, teminiai užsiėmimai, dirbtuvės), susietos su tam tikrais literatūriniais kūriniais arba temomis;
- projektinė veikla (dalykiniai ir tarpdalykiniai projektai; mokykliniai ir nacionaliniai projektai);
- mokykliniai, tarpmokykliniai ir respublikiniai renginiai (pvz., konkursai, olimpiados, festivaliai);
- bendradarbiavimas su kultūros institucijomis (pvz., bibliotekomis, teatrais, kino teatrais, muziejais, galerijomis, meno mokyklomis ir kt.);
- susipažinimas su žymiausiais Baltarusijos / Lenkijos / Rusijos / Vokietijos ir Lietuvos kūrėjais, mokslininkais, su jų kūryba ar darbais ir kultūriniais įvykiais;
- susipažinimas su svarbiausiais istoriniais įvykiais.

Mokymosi turinys. Literatūrinis ir kultūrinis ugdymas. 9-10 klasė

Grožinės literatūros raida (problematika ir autoriai).

Mokomasi suvokti grožinės literatūros epochų ir kryptių esminius ypatumus, aptarti jų idėjas skirtinguose kontekstuose;

gretinti aptarinėjamos epochos kūrinius su skirtingais kultūros tekstais;

aptariama įvairių epochų idėjų ir motyvų įtaka šiuolaikinei kultūrai;

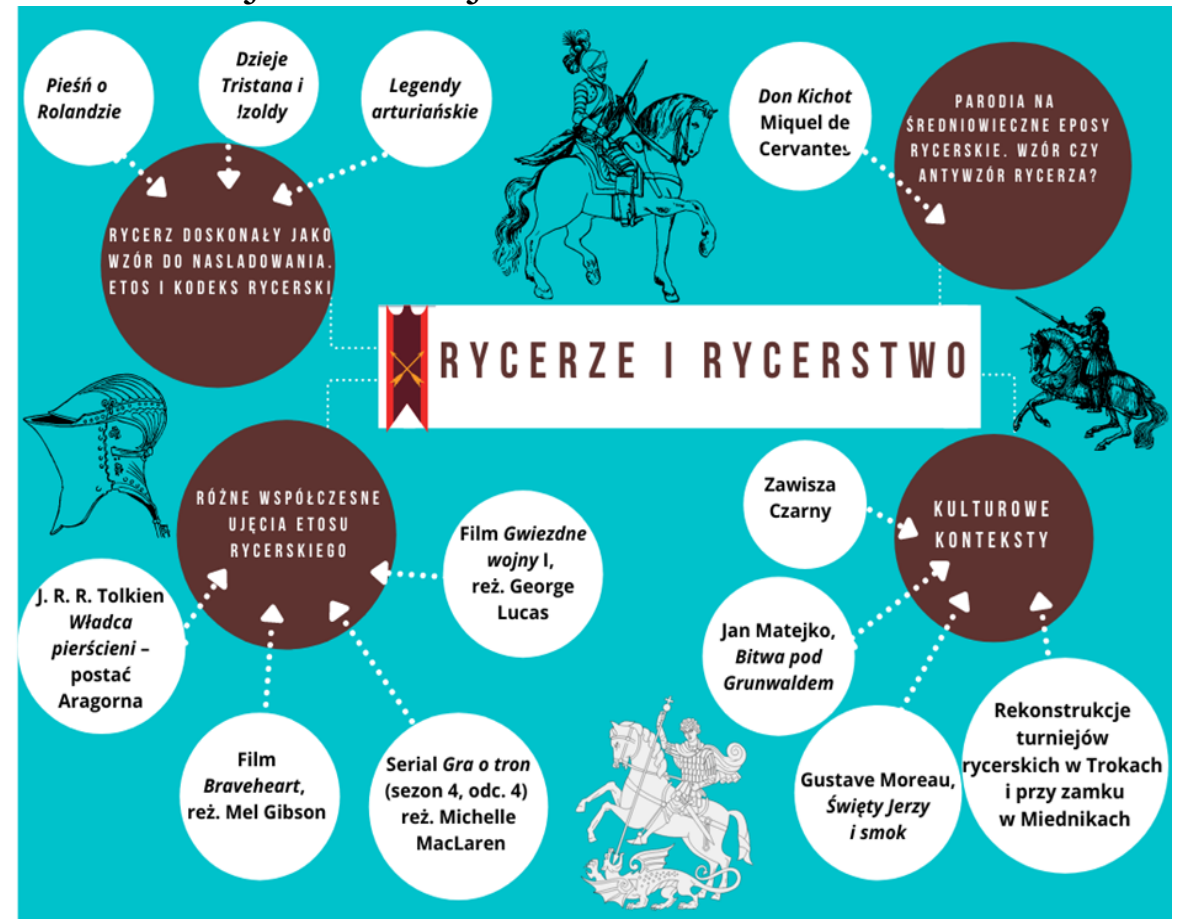
mokomasi nagrinėti įvairiais aspektais pateiktas lentelėje privalomas temas pasirenkant grožinės literatūros kūrinius ir įvairius kultūros tekstus. Skaitymui pasirenkami kūriniai arba jų ištraukos.

Kiekvienos epochos užsienio literatūros 1 ar 2 kūrinių arba jų ištraukų parinkimas, atsižvelgiant į mokinių amžių ir gebėjimų lygį, integravimo galimybėmis su užsienio kalbomis ir siekiant išvengti kartojimo su lietuvių kalbos ir literatūros dalyko programa.

2021-04-16

Viduramžiai ir jų vaizdavimas literatūroje

Riterių literatūros vaizdiniai, siužetai klasikinėje ir šiuolaikinėje literatūroje.

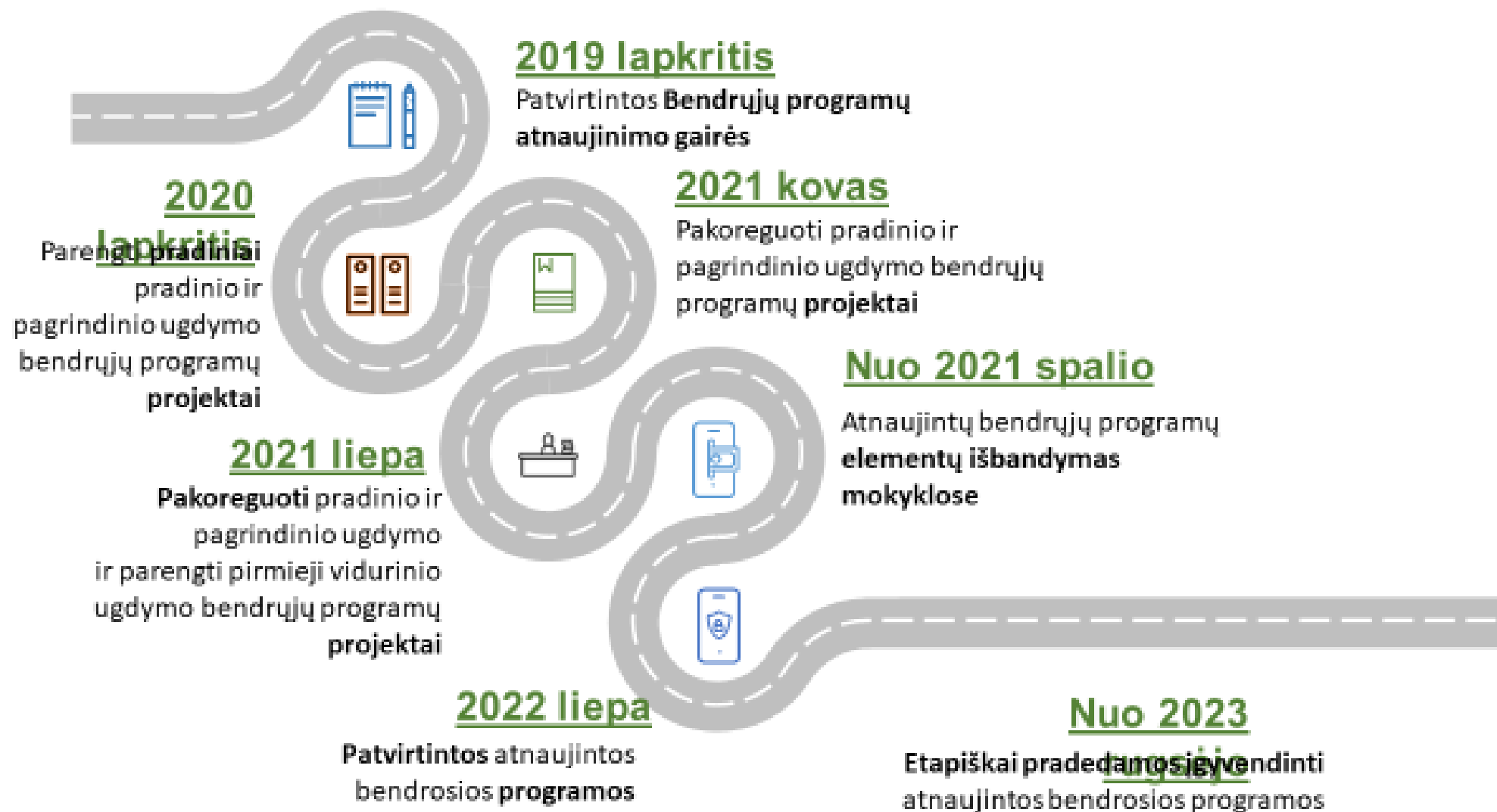

Pasiekimų lygių požymiai

C Rašymas ir teksto kūrimas. 7-8 klasė			
Slenkstinis (I lygis)	Patenkinamas (II lygis)	Pagrindinis (III lygis)	Aukštesnysis (IV lygis)
C 1 Kuria įvairių tipų tekstus laikydamasis kalbos normų ir žanro reikalavimų, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.			
C 1.1 Padedamas kuria skirtingos paskirties tekstus, iš dalies atitinkančius svarbiausius mokymosi turinyje nurodytus teksto rišlumo, tipo ir žanro reikalavimus. Į teksto temą, tikslą, situaciją, adresatą atsižvelgia fragmentiškai.	C 1.1 Naudodamasis pagalba kuria skirtingos paskirties tekstus, iš dalies atitinkančius mokymosi turinyje nurodytus teksto rišlumo, tipo ir žanro reikalavimus. Iš dalies atsižvelgia į teksto temą, tikslą, komunikavimo situaciją ir adresatą.	C 1.1 Kartais pasitardamas kuria žodžiu ir raštu skirtingos paskirties tekstus, iš esmės atitinkančius mokymosi turinyje nurodytus teksto rišlumo, tipo ir žanro reikalavimus. Laikosi kuriamo teksto temos, tikslo, komunikavimo situacijos ir adresato.	C 1.1 Kuria skirtingos paskirties tekstus atitinkančius mokymosi turinyje nurodytus teksto rišlumo, tipo ir žanro reikalavimus. Nuosekliai laikosi kuriamo teksto temos, tikslo, komunikavimo situacijos ir adresato.
C 1.2 Kurdamas tekstą iš esmės laikosi trinarės struktūros, tačiau yra įvairių trūkumų. Pagrindinė mintis ar tema plėtojama neaiškiai ir nenuosekliai. Pastraipos išskirtos atsitiktinai, jų struktūra turi daug trūkumų.	C 1.2 Kurdamas tekstą laikosi trinarės teksto struktūros, tačiau pasitaiko trūkumų. Plėtodamas mintį formuluoja bent du teiginius, bent vieną iš jų detalizuoja. Komponuoja pastraipas, tačiau jos su trūkumais: gana neaiškios, nemotyvuotos, nors ir grafiškai išskirtos. Kartais vartoja siejamąsias priemones numatytas mokymosi turinyje.	C 1.2 Kurdamas tekstą laikosi teksto trinarės struktūros reikalavimų ir žanrui būdingos struktūros reikalavimų, bet galimi trūkumai. Pagrindinė teksto mintis gana aiški, suskirstyta į teiginius, pakankamai detalizuota. Daugeliu atvejų tinkamai komponuoja pastraipas, vartoja tinkamas siejamąsias priemones numatytas mokymosi turinyje.	C 1.2 Kurdamas tekstą laikosi teksto trinarės struktūros ir žanrui būdingos struktūros reikalavimų. Pagrindinė teksto mintis aiški, suskirstyta į teiginius, pakankamai detalizuota. Tinkamai komponuoja pastraipas, tikslingai vartoja siejamąsias priemones numatytas mokymosi turinyje.

Bendrujų programų turiniui taikomi kokybės kriterijais:

1. Vertybinis kryptingumas – mokymosi turinys skatina vertybinių nuostatų ugdymą(si).
2. Reiklumas – mokymosi turinys skatina akademinis iššūkius.
3. Kontekstualumas – mokymosi turinys siejamas su kontekstais; į bendrųjų programų turinį įtraukiamos ir tarpdalykinės temos, atitinkančios dalyko uždavinius ir specifiką.
4. Dinamiškumas – mokymosi turinyje atskleidžiama nuolatinė tikrovės ir jos pažinimo rezultatų (sampratų, teorijų, idėjų) kaita, plečiant ir gilinant pasaulėvaizdį bei atveriant ateities perspektyvą.
5. Sutelktumas – siekiant gilaus mokymo(si) ir rezultatų kokybės, užtikrinama mokymosi turinio, suteikiančio akiračio platumą ir geresnį suvokimą, apimtis.
6. Nuoseklumas – mokymosi turinio seka grindžiama ugdymo uždaviniais, atitinkamų mokslų akademinė logika ir atsižvelgiant į mokinio jau pasiektus ugdymosi rezultatus, amžiaus tarpsnių ypatumus.
7. Integralumas – stiprinamas įvairių dalykų turinio tarpusavio ryšys, siekiant padėti mokiniui formuoti visumą pasaulėvaizdį.
8. Dermė – ugdymo tikslai, uždaviniai, mokymosi turinys, ugdomosios veiklos ir rezultatų vertinimas suderinti tarpusavyje. Užtikrinama įvairių ugdymo sričių ir dalykų mokymosi turinio tarpusavio (horizontali) ir tarp skirtingų mokymosi metų / koncentrų (vertikali) dermė.

Projektas „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

Tik bendradarbiaudami galime pasiekti daugiau...

Kalbinis ugdymas – Mokykla 2030

mokykla2030.lt/kalbinis-ugdymas-2/

MOKYKLA 2030
Bendrojo ugdymo turinio atnaujinimas

APIE NAUJIENOS BP PROJEKTAI MEDŽIAGA D.U.K. KONTAKTAI

2021-03-31 programų projektų versijos:

PROJEKTAS	PDF FORMATU	„ONENOTE“ FORMATU	KOMPETENCIJŲ UGDYMO DALYKE ŽEMĖLAPIS	GAUTŲ PASIŪLYMŲ SUVESTINĖ
Bendrosios nuostatos				
Lietuvių kalbos ir literatūros 1-4 kl. projektas				
Lietuvių kalba ir literatūra 5-10 kl. BP projektas				
Pirmosios užsienio kalbos BP projektas				
Antrosios užsienio kalbos BP projektas				
Tautinių mažumų gimtųjų kalbų BP projektas				
Lietuvių gestų kalbos BP projektas				nebuvo

[↑ VIRŠŲ](#)

Windows taskbar: 12:12, 2021-05-03

Projektas „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“